

Töötuba Islandi noorsootöötajate ja Eesti noorsootöö üliõpilastega

21.04.2017 Tallinna Ülikoolis, töötoa juhendaja Lianne Teder

Islandi noorsootöö tutvustus, konspekterinud Lianne Teder

Noorsootöö on vabatahtlik ehk vaba tahte alusel. Noortekeskused on sageli koolide juures. Erinevatele vanustele on erinevad ruumid. Keskmiselt on positiivne arendamine.

Pärast kooli toimuvad tunnid, kus osalevad 6–9 aastased lapsed. On seal kella poole ühest viieni, saavad teha erinevaid tegevusi, käia õues, looduses. Palju sõltub töötajatest, mida lapsed saavad teha. Võivad teha, mida nad iganes soovivad. Noorsootöötaja julgustab laiemalt mõtlema, tegema uusi tegevusi, ka välja minema. Osad lapsed peavad olema selles tegevuses. See on nagu pikapäevavõimlemine, vanemad on tööl ning nad on oma lapse sinna nn määranud, nad ei tohi koju minna.

10-12 aastaste noortega pärast kooli töö. Lapsed võetakse koolist otse sinna, neile antakse süüa. Saavad ise valida paljude erinevate tegevuste vahel. Võib ka juhtuda, et lapsevanemad valivad laste eest. Nt teenindab üks keskus kolme kooli. Lapsed tulevad keskusesse kaks korda nädalas tulevad pärast kooli. Noorsootöötajate ülesanne on võimaldada noortel teha, mida nad tahavad. Võivad ka ise süüa valmistada, nt pitsat teha.

Noorsootöötajate ülesanne on noori võimendada, suunata neid ise otsustama, valima, mida nad teevad. Ka ise oma ajakava koostama.

14–16 aastastele on noorteklubid. 3-4 päeva nädalas on pärastlõunati või õhtuti avatud noorteklubi kooli juures. Seal on õpilasnõukogu ja noortenõukogu, kes otsustavad ka seda, mida pärast kooli tehakse. Noorsootöö võib jagada kolmeks osaks: mida tehakse oma keskusel, regioonis (koostöös teiste piirkonna noorsootöötajatega) ning rahvuslikul tasandil.

16–20 aastastele on samuti noorteklubid. Noortekeskused on peamiselt õhtuti avatud, mõned avatakse ka kell 17 ja on lahti kuni 22 või 23-ni. Esimene noortekeskus avati 1957.a, koolide juures hakkasid tegutsema 1988.a-st.

Erinevas vanuses noored on liiga rangelt äkki üksteisest eraldatud, juurdlevad nad ise oma korralduse üle. Igas linnavalitsuse komitees (nt sport) istub ka noor inimene.

Poliitika on selline, et kool kõikidele, s.t puuetega noored on samas koolis. Samuti püütakse teha koolidega koostööd noorsootöös. Peamine eesmärk on noorte jõustamine.

Enamasti on noorsootöötajad tudengid, töötavad osalise ajaga. Ent üha rohkem kaasatakse väljastpoolt teiste erialade inimesi. Organisatsioon korraldab baaskoolitust noorsootöötajatele. Tehakse koostööd spordiklubidega. Paljud lapsed ei tee väljastpoolt kooli mitte midagi.

Seaduse järgi on noor 6–18 aastane isik. Vanematega tehakse samuti tööd nt ülikooli raames.

Islandi suurim probleem on see, et sa pead probleeme järjestama tähtsuse järgi. Kuidas aidata ja õpetada noortel toime tulla nt virtuaalses maailmas, kuidas neid jõustada? Noored ei võta osa millestki, siis nende julgustamine ja kaasamine on ka suur väljakutse. Keeruline on mõnikord ka kooli ja noortekeskuse omavaheline koostöö.

Islandi ja Eesti noorsootöö erinevused ja sarnasused

Sarnasused	Erinevused
Kriitilised mõtlejad tahavad tööd parendada.	Poliitikute teadmised ja huvid.
Meetodid.	Erinevus vanusegruppides: Eestis 7–26, Islandil seaduse järgi 6–18, jagunenud 6–9, 10–12, 13–16, 16+.
Keskendumine vajadustele.	Stuktuur!
Me kõik töötame noortega, me tahame muuta nende olukorda ja aidata neid.	Islandil ei loeta huvikoole noorsootöö hulka, vaid eraldiseisvaks.
Noorte jõustamine ja võimestamine.	Erinevus demokraatlike meetodite kasutamises noorsootöös.
Kirg hea noorsootöö vastu.	Tahaks näha Eesti noortekeskuste töö korraldamises rohkem noorte osalust.
Sarnased eesmärgid.	Enamus noortekeskuseid on Islandil koolis või kooli läheduses ning suunatud spetsiifiliselt selle kooli õpilastele (ehkki kõik on teretunud).
Vajadus olla rohkem tunnustatud poliitiliste ringkondade poolt.	Eestlastel on mobiilne noorsootöö. Islandil ei ole mobiilset noorsootööd.
Keskendumine kaasamisele.	Eestlastel on parem montoorimine ja uurimine.
Erinev töö erinevate vanusegruppidega (iga vanusegrupp eraldi) Eestis mitteformaalselt (ise kujunenult) ning Islandil formaalselt.	Eestlased on paremad noortega töötamises, kuna nad näevad noortega töötamise vajadust.
Poliitika ja tagasiside, hindamine.	Huvikoolid.
Erivajadustega lapsed kaasatakse tavategevustesse, ent see on alles kujunemise faasis.	Eestlastel ei ole piisavalt (tausta-) informatsiooni noortekeskuste külastavate teismeliste kohta.
Elukutse, professionaalsus on kasvamas.	Noortepoliitika ja struktuur.
Töö ja õpingud on sageli avalikkuse poolt valesti mõistetud ning mitte oluliseks hinnatud.	Eestis tehakse Islandist rohkem pingutusi noorsootööks valitsuse tasandil. Islandil tuleb poliitika noorsootöötajatelt ja kohalikelt omavalitsustelt.
Rahastuse vähesus!	Valitsuse hea tahe noorsootöö suhtes. Eestis on parem.
Suurte südametega juhid!	
Sarnased keskendumiskohad noortekogudega töötades.	Islandil on avatum ja demokraatlikum noorsootöö.

Osalejatele huvipakkunud küsimused ja

Küsimus	Noorsootõtaja	Oluline miski	Keskkond	Meetod
Kooli ja noortekeskuse vaheline tasakaal.	Suhtlemine – sild tühimiku ületamiseks.	<ul style="list-style-type: none"> • Koostöö. • Väikestest linnadest suurtesse linnadesse. • Kultuurilised erinevused. 		Nendes kohtades on erinev metodoloogia – õppekava järgimine vastandatuna võimestamisele.
Noorte demokraatia Islandil ja Eestis			Huviringid vastandatuna noortekeskustele – pärast-kooli programmid.	<ul style="list-style-type: none"> • Kuidas? • Millised? • Kuidas saab noor inimese isa võtta?
Tasakaal	Tugi ja abi!	Vaba tahe.		Kõik töötavad sama eesmärgi nimel!
Kuhu lähevad erivajadustega inimesed noorsootöök?	<ul style="list-style-type: none"> • Avatud meel. • Otsivad neid. • Teadmised noorsootööst.. 		<ul style="list-style-type: none"> • Ehitused. • Ligipääsetavus. • Valitsus – raha. 	Seminarid.
Milline erinevus on linnade ja maapiirkonna noorsootöö vahel?	<ul style="list-style-type: none"> • Kutsega, kvalifitseeritud töötajaid on maal vähem. • Maal on töötajad väiksema palgaga. • Tegelevad kõigega. • Linnas on rohkem koostööd noorsootöötaja-jate vahel, kuna on rohkem keskusi ja töötajaid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Noored lähevad pärast keskkooli ära. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maal on tugevam kogukonna tunne, lapsevanemate toetus. • Maal on eraldi noortekeskused Islandil, kuna on ruumi; linnas on levinum noortekeskus ja kool samas hoones või koolide juures. 	<ul style="list-style-type: none"> • Maal ei ole midagi muud teha.
Kuidas ehitad seina oma eraelu ja noorsootöö vahel?	<ul style="list-style-type: none"> • Noorsootõtaja elustiil. 			
Vanuseline jaotus: Eestis Saue noortekeskuse näitel 7 – 26 koos; Islandil eraldatud 6–10.a, 10–12.a, 13–16.a, 16–17.a.	<ul style="list-style-type: none"> • Eestis vabavalik, koolitaja. • Islandil spetsialiseerunud, koolitaja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kas on olemas üks õige lähenemine? • Miks? 	<ul style="list-style-type: none"> • Seadused. • Ajalugu. • Vajadused. • Traditsioon. 	<ul style="list-style-type: none"> • Peamine metofoloogia? • Samad eesmärgid ja meetodid. • Erinevad lähenemised. • Mobiilne noorsootöö? • Huvikoolid – kas see töötab? • Töölaagrid.
Kas on võimalik hea noorsootöö ilma hea struktuurita?				
Kuidas on lastekaitse ja noorsootöö omavahel seotud?				